

Dorpstui van Makkinga

Mei elkoar sterk

Burgers nemen steeds vaker zelf het initiatief als ze iets gedaan willen krijgen in hun omgeving. In politiek Den Haag werd in 2013 het woord 'participatiesamenleving' populair, terwijl in Fryslân de 'mienskip' centraal stond bij de verkiezing van Leeuwarden tot Culturele Hoofdstad in 2018. Op zich is hier niets nieuws onder de zon: dorpen werken al decennia lang aan leefbaarheid. Door een dorpshuis te exploiteren, actie te voeren voor het behoud van school, supermarkt of andere voorzieningen en door zich in te zetten voor een goede bereikbaarheid bijvoorbeeld. De 'mienskipsin' zit de Friezen in de genen.

**ÚS PLATTELÂN
LIBBET**

Toch is er wel degelijk een verandering waar te nemen. De activiteiten en projecten binnen de dorpen worden niet meer alleen door de verenigingen van dorpsbelangen getrokken en gecoördineerd, maar steeds vaker ook door groepjes 'gelijkgestemden' in de dorpen. Zij zijn niet breed georganiseerd zoals dorpsbelang, maar zetten zich in voor dat ene doel. Vaak samen met dorpsbelang, maar soms ook los daarvan. Hoe ze ook zijn georganiseerd, rode draad is dat de initiatieven door de lokale gemeenschap zelf worden opgezet. Deze 'van onderen op' methodiek en samen de schouders eronder zetten, zorgt voor draagkracht binnen de gemeenschap en is de kracht van de lokale projecten.

De werkgroepen in de dorpen bouwen rond 'hun' thema een schat van informatie op. Informatie en ervaringen die waardevol zijn voor andere dorpen en werkgroepen. Waarom het wiel opnieuw uitvinden als een andere groep in een ander dorp dat al heeft gedaan. Doarpswurk vervult in toenemende mate een netwerkfunctie die deze dorpen bij elkaar brengt. Het Netwerk Duurzame Dorpen, inmiddels landelijk uitgerold, is hier een succesvol voorbeeld van. Ondersteuning van de besturen van dorpsbelangen en dorpshuizen zijn twee belangrijke pijlers van Doarpswurk. Nu de derde pijler - de 'losse' initiatiefnemers binnen de dorpen - steeds belangrijker wordt, betekent dat voor Doarpswurk zelf ook een verandering. Daarnaast krijgen dorpshuisbestuurders en dorpsbelangen te maken met

bezuinigingen aan de ene kant en nieuwe taken die gemeenten naar de dorpen toeschuiven anderzijds. De veranderende maatschappij en een breder werkveld was voor bestuur en organisatie van Doarpswurk ook reden om intern de organisatie onder de loep te nemen en gericht naar de toekomst te kijken. Een traject waarbij ook dorpshuisbestuurders en dorpsbelangen zijn betrokken.

Doarpswurk gaat zich steeds meer richten op het opbouwen van netwerken tussen dorpen en het zijn van een kenniscentrum voor dorpen. Doarpswurk werkt samen met provinciale partners aan projecten op het platteland en wil daarmee een zichtbare bijdrage aan een duurzame leefbaarheid in Fryslân leveren.

Personeel Doarpswurk. V.l.n.r.: Anneke Aans, Minne Hovenga, Karin van Mensvoort, Titus Sijmonsma, Nynke Talstra, Johannes de Jong, Lysbeth Andela, Tom Vellinga (Jaap Bijma ontbreekt op deze foto).

Jaarbericht 2013

In dit jaarbericht leest u over de verschillende activiteiten die Doarpswurk heeft opgepakt. Activiteiten voor u en met u. Een aantal projecten van onze organisatie krijgt ook aandacht. Verder willen we u iets vertellen over de vele relaties die Doarpswurk

onderhoudt binnen de provincie, in Nederland en ook buiten de landsgrenzen met als doel ons werk goed voor het voetlicht te krijgen, te versterken en verder uit te bouwen. We kunnen in dit jaarbericht onmogelijk alles benoemen wat er in 2013 is gebeurd. We kunnen niet meer doen dan een goede indruk geven.

Gemeentelijke herindeling

De nieuwe kaart van gemeentelijk Fryslân krijgt steeds meer vorm. Na Súdwest-Fryslân in 2011 konden op 13 november 2013 de inwoners van de nieuwe gemeente De Friese Meren naar de stembus om een gemeenteraad voor hun nieuwe gemeente te kiezen. Dat gold ook voor Heerenveen en Leeuwarden, die delen van Boarnsterhim overnamen.

De gemeentelijke herindeling heeft ook gevolgen voor de dorpen. De dorpen van de voormalige gemeente Boarnsterhim horen met ingang van 2014 bij Leeuwarden, Heerenveen en Súdwest-Fryslân. Daarmee krijgen ze te maken met het beleid van deze gemeenten op het gebied van bijvoorbeeld de dorpskernen, wegenonderhoud en het onderhoud en andere subsidieregelingen voor

dorpshuizen. De dorpen in de voormalige gemeenten Skarsterlân, Lemsterlân en Gaasterlân-Sleat liggen met ingang van 2014 in de nieuwe gemeente De Friese Meren. Deze gemeente zal een harmonisatie van het beleid op vele terreinen moeten maken. Doarpswurk begeleidt dit proces. Niet door op de stoel van de beleidsmakers te gaan zitten, maar door haar expertise

en visie in te brengen en advies te geven. In de gemeente Súdwest-Fryslân is dit proces van harmonisatie ver gevorderd. In 2013 bekrachtigde de gemeenteraad de harmonisatie van het beleid voor dorps-huizen, multifunctionele centra en wijk-gebouwen. De ervaringen die hiermee zijn opgedaan kunnen weer worden gebruikt in de advisering naar de nieuwe gemeente De Friese Meren en wellicht andere gefuseerde gemeenten die nog zullen volgen. Harmonisatie van gemeentelijk beleid is overigens een zaak van meerdere jaren, waarbij kernen- en dorpshuizenbeleid niet de eerste prioriteit heeft. De gevolgen van een gemeentelijke herindeling voor een dorp of dorpshuis zullen daarom vaak ook later te merken zijn dan meteen na de verkiezingen. Sommigen gaan er op vooruit, anderen zullen een stap terug moeten doen wat betreft bijvoorbeeld subsidiëring.

Samenwerken in federatie

Gesprekspartner van de gemeente, kennis-overdracht en ervaring uitwisselen: samenwerking tussen dorpshuizen binnen een gemeente heeft verschillende voordelen. In 2013 zagen twee federaties het licht: De Federatie Dorpshuizen Smallingerland (FDS) en de Stichting Federatie Dorpshuizen Ferwerderadiel (SFDF).

De officiële oprichtingsdatum van de Federatie Dorpshuizen Smallingerland is 12 december 2013. Tijdens een speciale bijeenkomst in het dorpshuis van Boornbergum en in het bijzijn van wethouder Nieske Ketelaar werd de FDS ten doop gehouden. In de federatie hebben de dorpshuizen van Rottevalle, Drachtstercompagnie, Houtigehage, Nijega, Opeinde, Boornbergum en

De Tike zich verenigd. Een lange weg van vergaderen ging eraan vooraf, vertelt voorzitter Rinus Hulzinga. "Een tijdrovend proces met een bijzonder resultaat. Elk dorpshuis heeft een eigen identiteit en een eigen achterveld om nog maar te zwijgen over de specifieke eigendomssituatie van de dorpshuizen afzonderlijk. Het verschillend zijn is door de oprichting van de federatie niet langer een obstakel, maar een springplank om samen meer te bereiken op het gebied van financiële ondersteuning, kennisoverdracht, beleid en wet- en regelgeving."

Naast samenwerking en kennisuitwisseling is ook het overleg met de gemeente een belangrijke functie van de federatie. Een eerste resultaat is al behaald: Smallingerland

heeft een subsidieregeling opgesteld waarbij alle dorpshuizen volgens een nieuwe verdeelsleutel jaarlijks financieel ondersteund worden. "Een mooi resultaat, maar er blijft genoeg te wensen over. De FDS maakt zich sterk voor de belangen van de dorpshuizen in Smallingerland en zal dat blijven doen," aldus Hulzinga.

Een onderdeel van de federatie kan zijn het MJOP (Meerjaren Onderhoudsplan) wat door de gemeente wordt uitgevoerd en gefinancierd. Met dit MJOP heeft elk dorpshuis een handvat op het gebied van klein en groot onderhoud voor bijvoorbeeld de komende 15 jaar.

2

Wet- en regelgeving

Dorpshuisbesturen hebben te maken met veel wetten en regels waaraan ze moeten voldoen en die voortdurend wijzigen. Doarpswurk informeert en adviseert besturen hoe om te gaan met de regelgeving van diverse overheden. In 2013 was vooral de nieuwe Drank- en Horecawet en de verordening van gemeenten op dit gebied actueel.

De nieuwe Drank- en Horecawet - die 1 januari 2014 in werking trad - heeft tot doel het alcoholgebruik onder jongeren terug te dringen evenals de administratieve rompslomp en oneerlijke concurrentie ten opzichte van de reguliere horeca tegen te gaan. Gemeenten moesten een verordening opstellen waarin deze paracommerciële activiteiten van de dorpshuizen (en sportkantines) werden geregeld. Kernpunten van de verordening zijn de sluitings-tijden en het aantal 'bijeenkomsten van persoonlijke

aard' zoals bruiloften en andere (familie)feestjes die zijn toegestaan. De gemeenten gingen verschillend met deze verordening om. Sommige lieten de bijeenkomsten van persoonlijke aard ongemoeid, terwijl andere in eerste instantie juist niets toelieten. Na lobbywerk en diverse inspraakrondes waarin veel dorpshuisbestuurders van zich lieten horen, kwam het in het algemeen uit op het toelaten van een aantal, meestal 12, feesten.

Doarpswurk is lid van de NOV, de Nederlandse Organisatie van Vrijwilligers. In dat kader is er regelmatig overleg over maatregelen die vrijwilligers - de smeerolie van dorpen en dorpshuizen - kunnen bedreigen of juist helpen. In 2013 ging het onder meer over de afdracht van Buma-rechten door dorpshuizen, de scholing van verkeersregelaars en de invoering van IBAN in het betalingsverkeer. Daarnaast heeft Doarpswurk diverse malen geadviseerd over belastingzaken zoals de ANBI-status voor dorpshuizen, het gebruik van de btw-regeling bij (nieuw)bouw en de teruggave van een deel van de energiebelasting. In onze landelijke Vraagbaak voor dorpshuizen is ook veel informatie over wet- en regelgeving te vinden.

voor dorpshuizen

Het landelijke project 'Meer dan Stenen', initiatief van het platform Dorpshuizen.nl en de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen, richt zich op ondersteuning van dorpshuisbesturen. Via www.dorpshuizen.nl zijn de provinciale steunpunten voor dorpshuizen - zoals Doarpswurk - te vinden. Belangrijk onderdeel van het platform is de Vraagbaak op internet met daarin diverse informatie en veel praktische voorbeelden voor dorpshuisbestuurders over onder meer wet- en regelgeving, zoals de Drank- en Horecawet, vergunningen, (ver)bouw en verzekeringen. De Vraagbaak is eigendom van Doarpswurk en wordt actueel gehouden en aangevuld door alle provinciale steunpunten voor dorpshuizen in Nederland, mede dankzij financiële ondersteuning van het Oranje Fonds in het kader van het project 'Meer dan Stenen'.

Duurzame dorpshuizen

Energiezuinige dorpshuizen die hun eigen energie opwekken en daardoor een sluitende exploitatie realiseren, dat is de insteek van het project Duorsume Doarpshuizen. In 2013 werd in Weststellingwerf een pilot uitgevoerd als opmaat voor een brede provinciale aanpak. Minne Hovenga van Doarpswurk begeleidt het project.

Duurzaamheid is een actueel onderwerp in veel dorpen en dorpshuizen. Besparing van energie is positief voor de exploitatie van een dorpshuis en een financieel goed draaiend dorpshuis komt de leefbaarheid ten goede. Daarnaast zijn er ook steeds meer mogelijkheden om zelf schone energie op te wekken - via zonnepanelen bijvoorbeeld - en daarmee in de eigen energiebehoefte te voorzien. In Duorsume Doarpshuizen worden deze twee facetten van duurzaamheid gecombineerd.

Eind 2012 ondertekenden de dorpshuizenfederatie Stichting Harten 10 en de gemeente Weststellingwerf een prestatieovereenkomst voor het realiseren van duurzame maatregelen bij de dorpshuizen in de gemeente. De provincie sloot zich hierbij aan en staat, net als de gemeente, voor een bijdrage van 40 procent in de kosten. De dorpshuizen moeten zelf 20 procent in de kosten bijdragen. Aan de hand van een EPA-scan (Energieprestatieadvies) maakte elk dorpshuis een inventarisatie van de maatregelen die bijdragen aan minder energieverbruik en daardoor aan een gezondere financiële exploitatie. Het gaat daarbij om zowel bouwkundige aspecten als om het gedrag en de organisatie van de gebruikers. Ook het opwekken van energie is in de scan meegenomen. Uit de inventarisatie moest duidelijk blijken welke maatregelen een dorpshuis wilde nemen, wat de kosten daarvan zijn, maar ook wat dat concreet aan energiebesparing oplevert. De wensenlijsten van de dorpshuizen zijn gebundeld en eind 2013 voor subsidiëring naar de provincie en gemeente gestuurd.

Energieneutraal MFC De Tredder te Westergeest

In de gemeente Ooststellingwerf werd een vergelijkbare pilot op het gebied van duurzame dorpshuizen uitgevoerd. Daarnaast werden ook de mogelijkheden van financiering van bijvoorbeeld zonnepanelen tezamen met energiebesparende maatregelen verkend. Door externe partijen bij het project te betrekken en daar (deels) de financiering neer te leggen, is het project gemakkelijker uit te voeren. Deze zogenaamde ESCO constructie stuitte bij de meeste dorpshuisbestuurders in Ooststellingwerf op de nodige weerstand. De onbekendheid van een dergelijke constructie bij dorpshuizen was hier mede debet aan alsmede het feit dat de financiering van de basis-verduurzaming al rond was.

Veel dorpshuizen en ook gemeenten hebben interesse in de gezamenlijke aanpak van de duurzaamheidsmaatregelen. De snelle ontwikkelingen op dit gebied werken echter vertragend voor het project, omdat de betrokkenen de meest recente ontwikkelingen willen meenemen. De hoop is nu dat het project Duorsume Doarpshuizen begin 2015 provinciebreed van start kan gaan.

Nieuwbouw en verbouw

Dorpen gaan met hun tijd mee en dat geldt ook voor dorpshuizen. Dorpshuizen krijgen bijvoorbeeld meer functies of gaan samenwerken met andere voorzieningen in een dorp. Reden voor een grondige verbouwing of zelfs nieuwbouw. Ook in 2013 werden weer verschillende nieuwe en verbouwde dorpshuizen en multifunctionele centra feestelijk ge- of heropend.

De bouw of verbouw van een dorpshuis is een traject van lange adem, weten Minne Hovenga en Titus Sijmonsma van Doarpswurk uit ervaring. Zij begeleiden dorpshuisbesturen bij de voorbereiding en tijdens de bouw. Een goede voorbereiding is erg belangrijk. Wat wil het dorp? Zijn er combinaties met andere voorzieningen mogelijk? Hoe komt het met de financiering en - zeker zo belangrijk - de exploitatie? En in geval van een geheel nieuw dorpshuis in een dorp: welke beheersvorm wordt gekozen? Ook bouwkundige zaken als vergunningen, indeling, duurzaamheid en dergelijke moeten worden ingevuld.

Hovenga en Sijmonsma zijn betrokken bij verschillende projecten; van de oprichting van een klein dorpshuis in Bontebok tot de verhuizing van het multifunctionele centrum in Workum. In onder meer Kootstertille, Hallum, Marrum, Oudehaske, Veenwouden en Minnertsge lopen haalbaarheidsonderzoeken of zijn de voorbereidingen al verder gevorderd. Nieuwe dorpshuizen en multifunctionele centra die in 2013 zijn geopend staan in Blija, De Hoeve, Hurdegaryp, Noardburgum en Oldeberkoop. De dorpshuizen van Beetsterzwaag, Boyl, Nes (Dongeradeel), Oldelamer, Schraard en Ter Idzard werden na een verbouwing of uitbreiding heropend.

It Maskelyn is er voor iedereen

Een multifunctioneel centrum in je dorp realiseren heeft heel wat voeten in de aarde. Hurdegaryp weet er alles van. Op 8 oktober 2013 werd multifunctioneel centrum It Maskelyn officieel geopend, na jaren van plannen maken, voorbereiding en overleg. Het resultaat mag er zijn, stelt voorzitter Willy Hoekstra tevreden vast.

Het verhaal begint eigenlijk al in 2000. Toen kreeg Hurdegaryp een nieuw centrum met verschillende voorzieningen waarin ook het ouderenwerk werd ondergebracht. Voor het dorpshuis De Schalmei, waar de ouderen voorheen altijd kwamen, betekende dat een gat in de bezetting en dus ook in de exploitatie. Het dorp, de gemeente en de woningcorporatie WoonFriesland bogen zich over de vraag hoe een dorpshuisfunctie behouden kon blijven en ondertekenden - het was inmiddels 2007 - een convenant waarin afspraken werden gemaakt voor de bouw van een nieuw multifunctioneel centrum. Vanwege wetgeving en juridische beperkingen liet de uiteindelijke uitvoering nog lang op zich wachten.

De voorzitter is blij met het resultaat. "Een mooi, transparant gebouw met twee lagen, grote vergaderruimtes en een mooie toneelzaal met allerlei voorzieningen. Een echt 'huis van en voor het dorp', zoals we in onze communicatie ook altijd zeggen." De constructie waaronder het multifunctioneel centrum tot stand is gekomen is bijzonder: WoonFriesland bouwde het, de gemeente huurt het en het bestuur exploiteert het. De totale bouw en inrichting heeft 2,4 miljoen euro gekost, waarvan circa 223.000 euro via subsidie en fondsenwerving is opgebracht. "Met dank aan Doarpswurk die ons hierbij goed heeft geholpen."

Bijzonder aan It Maskelyn is het feit dat zowel het ouderenwerk als het jongerenwerk en het verenigingsleven er onderdak heeft gekregen. Ook sportverenigingen kunnen van het multifunctioneel centrum gebruik maken: de naastliggende sporthal is rechtstreeks verbonden met It Maskelyn. Er is een vrijwilligerscoördinator aangetrokken die de inzet van de 125 vrijwilligers in goede banen leidt, er is een culturele commissie, een pr-commissie en een integratiecommissie. "Bestuurlijk is het een hele klus. Je hebt te maken met veel verschillende gebruikers, maar dat versterkt elkaar ook weer. Het blijft een uitdaging om alles in goede banen te leiden", zegt Hoekstra. "Ik ben blij dat het er staat; we kunnen weer veertig jaar vooruit."

Netwerk Duurzame Dorpen op stoom

Netwerk Duurzame Dorpen is een ontmoetingsplek van, voor en door dorpen die met duurzaamheid aan de slag zijn of dat willen doen. Het internetplatform werd in 2011 opgezet door Doarpswurk met steun van de Provinsje Fryslân en de Stichting DOEN. De eerste jaren stonden vooral in het teken van opbouw en profilering van het netwerk. Aandachtspunt in 2013 was een landelijke uitrol en verdere uitbreiding van deelnemende dorpen en partners. Eind 2013 waren er 93 dorpen aangesloten bij het Netwerk Duurzame Dorpen.

Dorpen zijn gewend om te werken aan leefbaarheid en laten zien dat ze veerkrachtig en zelfredzaam zijn. Steeds meer dorpen gaan aan de slag met duurzame thema's zoals energie, hergebruik van afval, lokale voedselproductie en zorg. Op de website www.netwerkduurzamedorpen.nl worden ideeën, voorbeelden en kennis door dorpen gedeeld. Dorpen kunnen rechtstreeks contact met elkaar opnemen en advies inroepen bij diverse maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen en bedrijven die zich aan het project hebben verbonden.

De activiteiten zijn gebundeld in zestien thema's, van Afval en Kringlopen tot Zorg en welzijn. Daarnaast zijn er provinciale themagroepen waarin onderwerpen verder worden uitgediept. Het gaat hierbij om de Themagroep Afval & Kringlopen Fryslân, Themagroep Voedsel en Landbouw Fryslân (beide coördinator: Johannes Lankester), Energie-werkplaats Fryslân (coördinator: Jan Rodenhuis), Duorsume Doarpshuizen en Zorg Lokaal Fryslân.

Het Netwerk Duurzame Dorpen is begonnen in Fryslân, maar heeft zich in 2013 ook geprofileerd in andere provincies. Op 16 november was het netwerk met een stand aanwezig op het PlattelandsParlement in Lunteren, dat als thema 'burgerinitiatief' had. Het is de bedoeling dat er in iedere provincie een eigen provinciaal steunpunt wordt opgericht. Per provincie wordt samengewerkt met eigen partners. In Fryslân zijn dat het Fries Bibliotheken Netwerk, Hanzehogeschool Groningen, Hogeschool Van Hall Larenstein, Keunstwurk, Landschapsbeheer Friesland, Nordwin College, Partoer, Provincie Fryslân en Doarpswurk. Ook landelijk is het aantal partners verder toegenomen. Landelijke

partners van Netwerk Duurzame Dorpen zijn Klimaatverbond Nederland, Netwerk Platteland, Transition Towns, Natuur & Milieu, Urgenda, Duurzaam Door, Movisie en GDO (Gemeenten voor duurzame ontwikkeling). De laatste zes organisaties zijn in 2013 netwerkpartner geworden. De netwerkpartners ondersteunen het netwerk, ontsluiten kennis, zetten programma's op en voeren projecten uit. Daarnaast zoekt het netwerk samenwerking met lokale en regionale ondernemers die de projecten in hun eigen dorp kunnen initiëren en ondersteunen. Johannes de Jong en Tom Vellinga trekken hard aan de ontwikkeling van het Netwerk. De provinsje Fryslân heeft toegezegd ook voor 2014 het Netwerk te zullen ondersteunen.

De eerste fase van het Netwerk Duurzame Dorpen is eind 2013 afgerond. Dit werd gevierd met een 'koploperloterij'. Onder de deelnemende dorpen werd vijf maal een bedrag van 500 euro verloot. Winnaars: Aengwirlden, Hooghalen, Kloosterburen, Koudum en Makkum.

www.netwerkduurzamedorpen.nl

Zorg midden in de samenleving

De zorg is volop in ontwikkeling. Het Rijk schuift de verantwoordelijkheid en de financiering naar de gemeenten, veel bestaande voorzieningen verdwijnen en worden ingenomen door nieuwe, lokale initiatieven. Dorpen oriënteren zich op de veranderende rol van de gemeenschap, maar veel is nog onduidelijk.

Op de inspiratiebijeenkomsten van Netwerk Duurzame Dorpen was er opvallend veel belangstelling voor de themagroep Zorg Lokaal. In veel dorpen wordt nagedacht over de manier waarop zorg- en welzijnsdiensten in het dorp behouden kunnen blijven en wat de rol van de dorpsgemeenschap daarin is. Er ontstaan nieuwe initiatieven zoals burenhulpdiensten of zorgcoöperaties in aanvulling op de diensten van professionele organisaties en gemeenten. Vanuit Partoer is Jan Rodenhuis betrokken en Titus Sijmonsma is namens Doarpswurk betrokken bij de themagroep. "Wat doen we met de zorg in ons dorp, daar gaat het om. In veel dorpen wordt hierover nagedacht, maar het probleem is dat er nog geen concreet beleid is en dus ook geen stip op de horizon waar je naartoe kunt werken."

Tijdens de inspiratiebijeenkomsten in 2013 werd er vooral geïnventariseerd wat voor initiatieven er al zijn in de diverse dorpen, hoe ze dat organisatorisch oppakken en welke knelpunten er zijn. Zo kunnen de dorpen van elkaar leren en elkaar aanvullen. "In sommige dorpen is bijvoorbeeld al een haal- en brengservice voor ouderen, anderen richten zich meer op lichte verzorging. Belangrijk is dat het initiatief van anderen op komt en door de dorpsgemeenschap wordt gedragen. Er moet draagvlak voor zijn, anders wordt het niets", zegt Sijmonsma. Ook de rol van de dorpshuizen wordt in het zoekproces meegenomen. In de (voormalige) gemeente Skarsterlân spelen dorpshuizen bijvoorbeeld al enkele jaren een belangrijke rol in de uitvoering van de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning).

Inspiratiebijeenkomsten

Het wordt in toenemende mate belangrijk initiatiefnemers bij elkaar te brengen zodat een netwerk ontstaat van initiatiefnemende mensen die zich inzetten voor duurzame leefkwaliteit in dorpen. Middels de inspiratiebijeenkomsten, die door de samenwerkende organisaties, onder andere Doarpswurk, Friese Milieu Federatie, Partoer, Ús Koöperasje en Keunstwurk regelmatig worden georganiseerd, worden deze bijzondere groep Friezen bijeengebracht. Alle organisaties zijn betrokken bij het Netwerk Duurzame Dorpen en het is dan ook vanuit dit netwerk dat de bijeenkomsten tot stand komen.

Inmiddels zijn er al zes bijeenkomsten georganiseerd en het aantal deelnemers ligt altijd tussen de 100 en 150. De bijeenkomsten worden georganiseerd rondom de thuisbasis

van Doarpswurk in Raerd, waar naast het eigen kantoor van Doarpswurk ook de beschikking is over een prachtig dorpshuis en een van de mooiste kerken van Fryslân.

Het programma van de avond wordt ingevuld door de diverse organisaties die allen een eigen workshop begeleiden. Hieraan voorafgaand is er altijd een inspirerende gastspreker. "De bijeenkomsten zijn niet alleen inspirerend als deelnemer maar zeker ook als werknemer," zegt Jaap Bijma, die de bijeenkomsten coördineert.

De ingezette lijn van het samenbrengen van deze groeiende groep bijzondere Friezen, die duurzame leefkwaliteit in dorpen willen vergroten, is een lijn die de komende tijd zal worden vastgehouden.

Energiecoöperatie als aanjager

In steeds meer dorpen en wijken ontstaan initiatieven die zijn gericht op energiebesparing, in- en verkoop van duurzame energie, het starten van een eigen energiecoöperatie of bijvoorbeeld het gezamenlijk inkopen van zonnepanelen. Doarpswurk en de Friese Milieu Federatie werken vergaand samen bij het ondersteunen van initiatiefnemers en werkgroepen uit dorpen en wijken. In de Energiewerkplaats van Netwerk Duurzame Dorpen wordt kennis en ervaring uitgewisseld.

Metslawier is zo'n dorp. "We zijn begonnen als duurzaamheidscommissie in de DOM, de dorpsontwikkelingsmaatschappij die is opgericht in het kader van het project Duurzaam Beschermd Dorpsgezichten Dongeradeel", vertelt Geert Bril. "Vanwege dat beschermd dorpsgezicht mochten er geen zonnepanelen op het dak en moesten we op zoek naar andere mogelijkheden om toch duurzame energie op te kunnen wekken." Het landelijk energieakkoord zorgde voor meer mogelijkheden en Geert Bril en andere enthousiastelingen richtten de Energiecoöperatie Dongeradeel (ECODon) op. De coöperatie coördineert de in- en verkoop van groene energie aan de leden en heeft als andere doelstelling om zoveel mogelijk duurzame energie te produceren. Door veranderende regelgeving is dat nu ook mogelijk middels zonnepanelen bij iemand anders op het dak. Een windmolen wordt lastiger, erkent Bril. "We zouden het wel willen, maar dan moet er echt draagvlak in de buurt zijn en de Friese regelgeving werkt een eigen windmolen nog tegen."

Groot voordeel en tevens drijfveer van een eigen energiecoöperatie is het feit dat de winst niet naar de grote energiemaatschappijen gaat, maar in het eigen dorp of de eigen regio blijft. Dat is voor veel mensen ook reden om lid te worden. "De leden beslissen wat er met de winst gebeurt. Het geld blijft in de buurt en kan weer worden gebruikt voor duurzame projecten", zegt Bril. "In het dorp is vaak geen geld voor leuke initiatieven die soms helemaal niet zo duur hoeven te zijn. Als coöperatie kun je met een relatief kleine bijdrage al veel in gang zetten. Een energiecoöperatie levert meer dan duurzame energie, ook de aanjaagfunctie voor de leefbaarheid in een dorp is erg belangrijk."

Metslawier is niet het enige dorp dat een energiecoöperatie heeft opgericht en projecten ontwikkelt op het gebied van duurzame energie. Tijdens de inspiratiebijeenkomsten van de Energiewerkplaats van Netwerk Duurzame Dorpen komen de initiatiefnemers uit de dorpen met elkaar in gesprek. "Het zijn inspirerende en hele nuttige bijeenkomsten", zegt Bril. "Je loopt als energiecoöperatie tegen veel obstakels aan. Op zo'n inspiratiebijeenkomsten komen allerlei coöperaties die soms al wat verder zijn en al oplossingen hebben bedacht of die jij juist weer op weg kunt helpen. Van zo'n bijeenkomst krijg je energie."

De kringloopgedachte van Heeg

Veel dorpen worstelen met de vraag hoe er efficiënter en zuiniger met grondstoffen en afval kan worden omgegaan. Ook in Heeg was deze vraag onderdeel van de duurzame dorpsvisie van het watersportdorp. De zoektocht resulteerde uiteindelijk in een kringloopwinkel: It Smûke Hoekje.

Lucie Gelderblom is nauw betrokken bij de duurzame dorpsvisie en de kringloopwinkel. Als bewoonster van Heeg en professioneel als adviseur duurzame ontwikkeling. "Heeg had altijd wel een kringloopwinkel, maar deze werd wegbezuinigd door de gemeente. In het kader van de duurzame dorpsvisie hebben we daarop een alternatief bedacht: een kringloopwinkel-nieuwe-stijl in het dorpshuis", vertelt ze. Met de kringloopwinkel worden meerdere doelen bereikt. Het dorpshuis had ruimte over en daarmee een exploitatieprobleem, dat met de kringloopwinkel wordt opgelost. De dorpsbewoners kunnen spullen die ze niet meer nodig hebben in de kringloopwinkel verkopen en daarmee ook nog een centje verdienen, terwijl er minder wordt weggegooid. De winkel wordt gerund door een ondernemster uit het dorp. Gelderblom: "Dorpsbewoners kunnen een stellingkast huren voor een tientje per week en daarop hun spullen aanbieden. Een deel van de winst opbrengst en de huur van de stellingen is voor de ondernemster en de huur van de ruimte. Bovendien is er het sociale component: de mensen ontmoeten elkaar." De reacties zijn positief en andere dorpen kunnen gebruik maken van dit voorbeeld. "Er zijn vele varianten mogelijk."

De kringloopgedachte in Heeg komt niet alleen in de winkel tot uiting. Onderdeel van de duurzame dorpsvisie is de dorpsstuin. Het doel is om in de Generatietuin bij het verzorgingstehuis Talma State oud en jong samen groente en fruit te laten telen. Als eerste project is de entree van Talma State verfraaid met een pergola. Het hout ervoor is afkomstig uit Drenthe en gezaagd door houtmolen De Rat in IJlst. "De tuinbakken zijn gemaakt van afvalhout van een recreatieondernemer", vertelt Gelderblom. Zo komen er steeds meer ideeën los op het gebied van afval en hergebruik. Bijvoorbeeld om bruikbare spullen uit de milieustraat van de gemeente te halen en een nieuwe bestemming te geven. "Steeds meer bewoners denken mee en van het ene idee komt weer een ander. Er is veel mogelijk op het gebied van afval en hergebruik, maar het gaat als eerste vooral om het veranderen van het gedrag van de burger. Het moet van de dorpsbewoners zelf komen."

Repair Café

Wat te doen als iets kapot is? Weggooien of repareren zodat het nog langer mee kan. Die tweede optie is de insteek van een Repair Café. Ook in Fryslân komen steeds meer initiatieven voor een dergelijk hergebruikcafé van de grond. Via Netwerk Duurzame Dorpen kunnen ze ervaringen uitwisselen.

Een Repair Café is een landelijk initiatief dat draait om samen repareren. Mensen nemen kapotte spullen mee en gaan die samen met deskundigen repareren. Dat kan een elektricien zijn, een naaister, een timmerman of een fietsenmaker, om maar wat voorbeelden te noemen. Zo wordt praktische kennis overgedragen en het kapotte artikel belandt niet in de afvalbak. Dit betekent dat er minder afval vrijkomt en dat er minder grondstoffen hoeven te worden gebruikt om nieuwe te maken. Een Repair Café heeft bovendien een sociale functie. Dorpsbewoners ontmoeten elkaar en krijgen waardering voor hun inzet en deskundigheid.

Ook in Fryslân neemt het aantal Repair Cafés toe. In 2013 werden bijvoorbeeld dergelijke reparatiesessies gehouden in Joure, Balk, Koudum, Feanwâlden en door de groep De Griene Geaën, acht dorpen tussen Sneek en Grou.

Coöperatie Mienskip Wûns van start

Woningcorporatie Elkien trekt zich op termijn terug uit kleine kernen en zal de huurwoningen in deze kernen afstoten. In het project Maatwerk, dat in 2012 werd uitgevoerd, zocht Doarpswurk samen met enkele dorpen naar passende maatregelen. In Wûns leidde dit in 2013 tot de oprichting van een eigen verhuurorganisatie, de coöperatieve vereniging 'Mienskip Wûns'.

De coöperatie is een initiatief van Doarpsbelang Wûns en vloeit voort uit de woonvisie die in het kader van het project Maatwerk door het dorp is opgesteld. Directe aanleiding was het feit dat woningcorporatie Elkien de bouw van twee nieuwbouwwoningen terugdraaide. Tot groot ongenoegen van het dorp. Uit de woonvisie die werd opgesteld kwam naar voren dat huurwoningen belangrijk zijn voor de leefbaarheid van het dorp, omdat dit met name de jongeren de

kans biedt om in het dorp te kunnen blijven wonen. Daarop stelde het dorp dat ze zelf die twee woningen wel konden bouwen en de verhuur in eigen hand konden nemen.

Het idee voor een eigen verhuurorganisatie kreeg landelijke belangstelling en werd aangewezen als voorbeeldproject van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Zowel het Rijk als de provincie gaven subsidie om het idee verder uit te werken. Een 'expertmeeting' trok deskundigen uit het hele land die wilden meedenken over de invulling van een dergelijke organisatie en de bouw van de woningen. Het gaat daarbij niet alleen om de twee nieuwbouwwoningen die Wûns wil bouwen, maar ook om de overname op termijn van de zes bestaande huurwoningen van Elkien.

Nynke Talstra is namens Doarpswurk vertegenwoordigd in de werkgroep die de coöperatie verder uitwerkt. Haar taak is om de methodiek tot de vorming van een woningcoöperatie uit te werken in een stappenplan dat andere dorpen als leidraad kunnen gebruiken. Omdat een woning-

coöperatie een nieuw fenomeen is, moet veel worden uitgezocht, zoals de juridische vorm, wet- en regelgeving en dergelijke. Zo is gekozen voor een 'sociocratisch beslismodel', dat een stapje verder gaat dan een democratisch model. In een sociocratisch model kan iedereen met onderbouwde argumenten voor of tegen een voorstel stemmen; alleen 'nee' zeggen telt niet.

Op 24 september 2013 nam de Algemene Vergadering van Doarpsbelang Wûns het besluit tot de oprichting van de coöperatieve vereniging Mienskip Wûns. Het bestuur kon daarna aan de slag met het opstellen van de statuten, een huishoudelijk reglement en andere juridische zaken. De coöperatie Mienskip Wûns is meer dan een woningbouwvereniging. Uitgangspunt is het behoud van de leefbaarheid in het dorp en dat gaat verder dan het realiseren en verhuren van woningen. Het idee is om ook zorginitiatieven aan de coöperatie te koppelen. Ook wordt bij het toewijzen van de woningen rekening gehouden met de demografische ontwikkelingen in het dorp en de binding die de kandidaten met het dorp hebben.

De Schatten van Fryslân

Het project De Schatten van Fryslân ging in 2011 van start op initiatief van Nordwin College, Afûk, FrieslandWonderland en Doarpswurk. Doel was om zoveel mogelijk dorpswebsites aan de databases van FrieslandWonderland te koppelen, waardoor de dorpsite kon worden uitgebreid met informatie uit eigen dorp en regio op het gebied van cultuurhistorie, bezienswaardigheden, natuur en landschap. Anderzijds was het de bedoeling dat het platform FrieslandWonderland werd uitgebreid met informatie - 'schatten' - uit de dorpen. In 2012 werd Friesland op de Kaart toegevoegd. Bezoekers van de site kunnen hiermee historische kaarten van hun dorp op streek vergelijken met de huidige situatie. Daarnaast kunnen de deel-

nemende dorpen gratis gebruik maken van de mogelijkheden van FrieslandAgenda. Eind 2013 is het project officieel afgerond. Het project leverde een 'schat' aan informatie over Fryslân op, die kon worden toegevoegd aan het platform FrieslandWonderland. Aan het eind van het project hadden circa 90 dorpen hun website gekoppeld aan FrieslandWonderland, rechtstreeks of via een link op de eigen site. Het project leverde ook nieuwe content op. Zo is op basis van gegevens van Tresoar een thema over emigranten opgenomen en werd in samenwerking met Afûk een thema over de verschillende taalvarianten in Fryslân ontwikkeld. Afûk zorgde ook voor ruim 80 volksverhalen en anekdotes op de site.

Wijkvisies Bolsward

Doarpswurk ondersteunt en begeleidt in opdracht van de gemeente Súdwest-Fryslân de wijkverenigingen van Bolsward bij het maken van een wijkvisie. De gemeente vindt het belangrijk dat bewoners van dorpen en wijken zelf hun visie op de toekomst formuleren. Zij weten immers zelf het beste hoe het met de leefbaarheid is gesteld, welke verbeterpunten er zijn en wat de wensen voor de toekomst zijn.

Het maken van een toekomstvisie is voor een wijkvereniging nieuw. Dorpen zijn met een vereniging voor dorpsbelang veelal goed georganiseerd en ingevoerd in de materie, voor wijken geldt dit niet. Bij de wijkverenigingen ging eerst een voorlichtingsronde door Doarpswurk en de gemeente vooraf, waarin duidelijk werd gemaakt wat het belang is van een wijkvisie en hoe deze kan worden opgesteld. In het voorjaar van 2013 ging wijk Noord-II als eerste van start met het opstellen van een toekomstvisie.

Bij het maken van de visie is een bijzondere rol weggelegd voor woonzorgcentrum Huylckenstein. Zorggroep Tellens, waar het woonzorgcentrum onder valt, wil graag een grotere rol in de wijk spelen en de locatie meer openstellen voor de wijkbewoners. Dit heeft al geresulteerd in een nieuwjaarsreceptie voor de wijk en de mogelijkheid om met de bewoners van het woonzorgcentrum mee te eten.

6

Ons Dorp in 2020

Hoe kan een dorp zich het beste voorbereiden op 2020, oftewel de toekomst. Dat is de insteek van het project Ons Dorp in 2020 dat Doarpswurk in samenwerking met de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij uitvoert en dat in 2011 van start is gegaan. Doel van het project is het ontwikkelen van een nieuw soort dorpsvisie: 'Dorpsvisie 2.0'. Hierbij wordt vooral gekeken naar de demografische ontwikkelingen in een dorp en de mogelijkheden om samen te werken met andere dorpen.

In 2013 zijn in drie dorpen pilots uitgevoerd: Akkrum/Nes, Idskenhuzen en Wirdum/Swichum. Alle drie de pilots leverden een ander resultaat op. Akkrum/Nes actualiseerde de bestaande dorpsvisie, Wirdum/Swichum maakt een nieuwe dorpsvisie en Idskenhuzen breidde naar aanleiding van het project de dorpsvisie uit met extra onderwerpen. Het feit dat de demografie - de verwachte bevolkingsopbouw - is gekozen als uitgangspunt, leverde voor de dorpen nieuwe inzichten op, vertelt Nynke Talstra die namens Doarpswurk bij het project is betrokken.

De samenwerking met buurdorpen bleek niet zo vanzelfsprekend als de projectbegeleiders hadden gedacht. Talstra: "Samenwerken met een buurdorp moet uit een dorp zelf komen, dat kun je niet van bovenaf aansturen. Sommige dorpen klikken, andere juist niet. Dat heeft bijvoorbeeld te maken met historische banden waar je als buitenstaander geen zicht op hebt." Ook het aanwijzen van knelpunten en de noodzaak om hier wat aan te doen, moet uit het dorp zelf komen, bleek uit de pilots. "Het proces en eindresultaat was voor ieder dorp verschillend. Maatwerk is daarom erg belangrijk."

Een derde aandachtspunt van het project, het opleiden van vrijwilligers tot procesbegeleider bij het opstellen van dorpsvisies, is stopgezet. "De materie bleek te complex", zegt Talstra. Het project Ons Dorp in 2020 is onderdeel van het landelijk project 'Burgerschap in krimpregio's'. De bevindingen en pilots zijn verwerkt in een gezamenlijk rapport.

Bestuur en Deelnemersraad

Het bestuur van Doarpswurk bestaat uit (v.l.n.r) Andrys de Blaauw, Hennie Meppelink, Geert Pijlman, Auke Bijlsma, Anne-Marie van der Geest en Jan Waterlander. Bestuursleden die affiniteit hebben met dorpshuizen en dorpsbelangen.

De bestuursleden zijn met grote betrokkenheid en enthousiasme actief in het richting geven aan de koers van Doarpswurk en het toezicht houden op de uitwerking hiervan.

De deelnemersraad bestaat uit (v.l.n.r) Tones Meijer (voorzitter), Wietse Martens, Folkert Bouma (secretaris) en Roel Dijkstra (staat niet op de foto).

De deelnemersraad heeft de afgelopen jaren het bestuur geadviseerd over het beleid van Doarpswurk.

Leren van Europese partners

In steeds meer dorpen worden initiatieven genomen op het gebied van duurzaamheid. Niet alleen in Nederland, maar in heel Europa. In het Europese project SMART (Sustainable villages and education – lerend partnerschap) onderzochten partners uit Engeland, IJsland, Nederland, Portugal en Slovenië de rol van educatie bij het realiseren van duurzame dorpen en bij de activiteiten die deze dorpen organiseren. De Nederlandse partners waren Doarpswurk en Learn for Life.

De partners brachten gedurende twee jaar zes bezoeken aan voorbeeldprojecten in de deelnemende landen. In 2012 presenteerden verschillende lokale initiatieven uit Fryslân en Drenthe zich aan de deelnemers. In 2013 werd in februari een bezoek gebracht aan Norfolk en was er in juni een programma op IJsland. In Norfolk kwam ondermeer de uitwisseling van kennis middels een 'Living Library' en het gebruik van nieuwe technologieën bij plattelandsvernieuwing aan de orde, zoals digitale stelsystemen bij buurtvergaderingen, live web stream met discussiefora en YouTube filmpjes. Hoogtepunt in juni was een bezoek

aan een dorpschool in IJsland die duurzaamheid en milieumaatregelen in het gehele onderwijsprogramma heeft geïntegreerd en waarbij de ouders een sleutelrol spelen.

SMART leerde dat het voor het slagen van een duurzaamheidsproject in een dorp van groot belang is dat iedereen meedoet. Vrijwilligers nemen een sleutelpositie in: zij inspireren anderen en zorgen dat het project van de grond komt en blijft draaien. Een goede opleiding van vrijwilligers en een goede kennisoverdracht is daarom van cruciaal belang. Daarnaast kregen de deelnemers van SMART strategieën aangereikt hoe ze de hele bevolking bij een duurzaamheidsproject kunnen betrekken en wat de rol van sociale media hierbij is. Het project is in juni 2013 afgerond.

Het project is door het Europees Platform beoordeeld als 'zeer goed' en als een 'goed voorbeeld.' Verder is het bekroond met het predicaat 'excellent!'

Duurzame dorpenmarkt

Het dorp Tjerkwerd

Vrijdag 21 juni 2013 stond het dorpsplein van Raerd vol met duurzame initiatieven. Doarpswurk organiseerde samen met de Friese Milieu Federatie en Ús Koöperaasje de duurzame dorpenmarkt. Een drukbezochte middag (200 deelnemers) die liet zien dat duurzaamheid begint te leven bij een groeiende groep dorpsgemeenschappen.

In de kraampjes op het plein presenteerden verschillende lokale initiatieven zich. Deze koplopers binnen het Netwerk Duurzame Dorpen zijn het voorbeeld voor veel andere dorpen die eveneens met een duurzaam thema aan de slag willen. Op de markt was er aandacht voor zelf opgewekte energie, voedselproductie dicht bij huis, duurzame dorpshuizen en zorg. Daarnaast konden belangstellenden workshops bijwonen. Er was keuze uit acht verschillende workshops: Lokale voedselproductie, Shared Grien Space, Energzy Koöperaasje Fryslân (Ús Koöperaasje), Duurzame Dorps-

huizen, Zorg in dorpen, Dorpsmolens, Fair Fibers en gezamenlijke aanpak energiebesparing woningen. De duurzame dorpenmarkt trok veel belangstelling. Henk Kroes zorgde, in de rol van marktmeester, voor een vlekkeloos verloop en Piter Wilkens luisterde het geheel op met muziek. Speciale aandacht ging uit naar de officiële start van de Energzy Koöperaasje Fryslân ofwel Ús Koöperaasje, het nieuwe Friese energiebedrijf van, voor en door de Friese gemeenschap.

Wat verder voorbij kwam in 2013

De projecten waaraan de medewerkers van Doarpswurk deelnemen, duren vaak meerdere jaren. Daarnaast zijn er echter ook eenmalige activiteiten of reguliere werkzaamheden die de aandacht vragen. Zoals advies en ondersteuning bij het maken van dorpsvisies en bouw- en verbouwplannen van dorpshuizen en overleg met gemeenten en andere organisaties.

Samenwerking

Doarpswurk is niet de enige organisatie die zich bezighoudt met de leefbaarheid van dorpen. Zorg, wonen, energie en andere vormen van duurzaamheid zijn actuele items waar menig dorp actief mee is. Om deze dorpen zo goed mogelijk van dienst te zijn en de juiste expertise te kunnen bieden, werkt Doarpswurk samen met andere organisaties aan verschillende projecten. Zoals bijvoorbeeld Partoer als het gaat om sociaal-economische vraagstukken of zorg en de Friese Milieu Federatie als het gaat om duurzaamheidsprojecten. De Ried fan de Fryske Beweging werkt aan ideeën om via Doarpswurk meer aandacht voor de Friese taal in de dorpen te krijgen.

Bemiddelingsrol

Veel dorpsgemeenschappen zijn hecht en bruisen van activiteit, maar het is niet altijd eensgezindheid wat de klok slaat. Slechte relaties tussen bijvoorbeeld dorpsbestuur en dorpsbelang, binnen besturen of anderszins kunnen soms flink zand in de raderen strooien en een dorp 'op slot' zetten. Een onafhankelijk persoon met kennis van zaken die op het juiste moment op de juiste knoppen drukt, kan de machine weer op gang helpen. Een medewerker van Doarpswurk vervult soms zo'n bemiddelingsrol.

Groene Dorpen Surhuizum

De werkgroep Groene Dorpen - Surhuizum sloot het project 'Groene Dorpen' in 2012 al feestelijk af met een gezamenlijke plantdag; in 2013 volgde de definitieve afronding. 'Groene Dorpen' is een initiatief van Stek en Streek, Plattelânsprojekten in samenwerking met Plaatselijk Belang Surhuizum en Doarpswurk. Doel van het project was het versterken van de karakteristieke erf- en dorpsbeplanting in Surhuizum en het omringende buitengebied. Aan het project deden bijna dertig deelnemers mee, die zorgden voor een mix aan agrarische erven en kleinere tuinen in de kom van het dorp. Daarnaast was er een snoeicursus voor hoogstamfruitbomen en er zijn beplantingsvoorstellen voor de openbare ruimten gemaakt.

Doarpswurk
Buorren 28
9012 DH Raerd (Súdwest-Fryslân)
T 0566 - 625 010
info@doarpswurk.nl
www.doarpswurk.nl

Hart voor je Dorp

Woningcorporatie Wonen Noordwest Friesland heeft leefbaarheid van de dorpen hoog in het vaandel staan. Voor de corporatie is het immers belangrijk dat de huurders plezierig wonen en daar horen ook voldoende voorzieningen, een schone en veilige leefomgeving en sociale cohesie bij. Om het jaar organiseert de woningcorporatie samen met Doarpswurk de Hart voor je Dorp avond. In 2013 werd deze voor de vierde keer gehouden en wel op 15 mei in Marssum.

De avond was bestemd voor besturen van dorpshuizen en dorpsbelangen in het werkgebied van de corporatie: de gemeenten

FrieslandOpGlas

Internet neemt een centrale plaats in de samenleving en snel internet wordt steeds belangrijker. Niet alleen voor bedrijven, maar ook voor burgers en scholen. In steden en grotere plaatsen is al snel internet via kabel of glasvezel beschikbaar, maar op het platteland moeten bedrijven, burgers en basisscholen het vaak nog doen met haperende lijnen en trage verbindingen. Provincie Fryslân ziet hoogwaardig breedband als belangrijke factor voor de leefbaarheid van het platteland en wil daarom het snel internet voor alle Friezen mogelijk te maken. Samen met coöperatieve vereniging Fryslân Ring wordt de behoefte aan beter internet op het Friese platteland in kaart gebracht. Doarpswurk steunt het project FrieslandOpGlas, samen met boerenorganisatie LTO Noord en Samen Deskundiger Fryslân.

Film over dorpshuizen

Het fenomeen 'dorpshuis' is niet typisch Fries of Nederlands, maar komt in een veel grotere regio voor. Overal waar mensen bij elkaar komen en gezamenlijk activiteiten ontwikkelen, staat het dorpshuis centraal. Doarpswurk maakte een film over dorpshuizen, de rol ervan in de samenleving, ontwikkelingen zoals duurzaamheid en andere aspecten. Er werd niet alleen in Nederland gefilmd, er zijn ook beelden in Groot-Brittannië gemaakt. De film komt in de loop van 2014 landelijk beschikbaar.

Cursus Sociale Hygiëne

Doarpswurk en Sport Fryslân bieden ieder jaar een cursus Sociale Hygiëne aan voor bestuurders van dorpshuizen en sportkantines. Een dorpshuis waar alcohol wordt geschonken is volgens de Drank- en Horecawet verplicht om een Drank- en Horecaverunning te hebben. Een vergunningseis is dat minimaal twee 'leidinggevendenden' beschikken over een Verklaring Sociale Hygiëne. Deze moeten erop toezien dat de regels voor verantwoord alcoholgebruik worden nageleefd.

Alde Fryske Tsjerken

Steeds meer monumentale kerken verliezen hun oorspronkelijke functie. De Stichting Alde Fryske Tsjerken wil voorkomen dat ze verdwijnen, bijvoorbeeld door nieuwe bestemmingen voor de gebouwen te zoeken. Doarpswurk zoekt samen met de Stichting Alde Fryske Tsjerken en de provincie naar mogelijkheden voor het vestigen van een dorpshuis in een voormalig kerkgebouw.

Op werkbezoek in België

De Leader-Action-Group (LAG) Zuidoost-Fryslân was 10 en 11 oktober 2013 op werkbezoek in de Belgische Kempen en in de Brabantse Baronie. Doel was om inspiratie op te doen en terug- en vooruit te kijken. Om die reden waren ook gasten uitgenodigd vanuit de kernthema's landschap, toerisme, cultuurhistorie en landbouw. Titus Sijmonsma was namens Doarpswurk aanwezig. Tijdens het werkbezoek werd aandacht besteed aan diverse projecten op het gebied van plattelandsontwikkeling in België.

Het dorp lens

Ferwerderadiel, Leeuwarderadeel, Menameradiel, Franekeradeel en Het Bildt. Tijdens de avond konden de deelnemers verschillende workshops volgen over gemeentelijke herindeling, het werven van vrijwilligers, groenbeheer en duurzame dorpshuizen. Daarnaast heeft de Hart voor je Dorp avond ook een belangrijke netwerkfunctie. Met een opkomst van circa tachtig belangstellenden was het een succesvolle bijeenkomst.